

Ανακύκλωση πλοίων- -Δημιουργία διαλυτηρίου στην Ελλάδα

Της **Μαρίας Αλειφεροπούλου**

Δικηγόρου Πειραιά

LL.M. (ναυτικό δίκαιο)

Υποψήφια Διδάκτορας

Νομικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Αναπληρωματικό Μέλος Δ.Σ. της Ένωσης
για τη Ναυτική Διαιτησία στον Πειραιά

Επίκαιρο θέμα αποτελεί η δημιουργία διαλυτηρίου πλοίων στην Ελλάδα¹.

Ειδικότερα, με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1257/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20^{ης} Νοεμβρίου 2013 για την ανακύκλωση των πλοίων, επιδιώκεται η ενίσχυση της ασφάλειας και προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του θαλασσίου περιβάλλοντος και η εξασφάλιση ότι τα επικίνδυνα υλικά από την ανακύκλωση των πλοίων θα υπόκεινται σε διαχείριση φιλική προς το περιβάλλον.

Για τους σκοπούς του Κανονισμού ως «δεξαμενόπλοιο» νοείται πετρελαιοφόρο όπως ορίζεται στο παράρτημα Ι της σύμβασης για την αποφυγή ρυπάνσεως της θάλασσας από πλοία (σύμβαση MARPOL), ή δεξαμενόπλοιο επιβλαβών υγρών ουσιών (NLS), όπως ορίζεται στο

παράρτημα ΙΙ της ίδιας σύμβασης «επικίνδυνο υλικό» νοείται κάθε υλικό ή ουσία που μπορεί να προκαλέσει κίνδυνο στην ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον ως «απόβλητα που προκύπτουν κατά τη δραστηριότητα» νοούνται τα απόβλητα και τα υπολείμματα που προκύπτουν από τη συνήθη δραστηριότητα των πλοίων, με την επιφύλαξη των απαιτήσεων της σύμβασης MARPOL· ως «ανακύκλωση πλοίων» νοείται η δραστηριότητα πλήρους ή μερικής διάλυσης ενός πλοίου σε μονάδα ανακύκλωσης πλοίων με στόχο την ανάκτηση εξαρτημάτων και υλικών για εκ νέου επεξεργασία, την προετοιμασία για εκ νέου χρήση ή την εκ νέου χρήση, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η επεξεργασία εξαρτημάτων και υλικών εντός της μονάδας, αλλά όχι την περαιτέρω μεταποίηση ή διάθεσή τους σε ξεχωριστές εγκαταστάσεις ως «μονάδα ανα-

1. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά, Δελτίο Τύπου, Υπέρ της Δημιουργίας Διαλυτηρίου Πλοίων τάσσεται το Ε.Β.Ε.Π., 21 Ιανουαρίου 2021, «Η ανυπαρξία ενός διαλυτηρίου πλοίων στην Ελλάδα, με προδιαγραφές λειτουργίας σύμφωνες με τα πρότυπα και την σχετική νομοθεσία της Ε.Ε., συνιστά σοβαρή έλλειψη, τόσο για τις ναυτιλιακές μας υποδομές, όσο γενικότερα για την οικονομία..... Το Επιμελητήριο θεωρεί ότι η παρούσα συγκυρία είναι ευνοϊκή, καθώς υπάρχουν τα κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία για την στήριξη επιχειρηματικών δράσεων προς αυτή την κατεύθυνση, είτε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης, είτε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).....».

κύκλωσης πλοίων» νοείται καθορισμένη περιοχή που είναι εργοτάξιο ή μονάδα που βρίσκεται σε κράτος μέλος ή τρίτη χώρα και χρησιμοποιείται για την ανακύκλωση πλοίων ως «εταιρεία ανακύκλωσης πλοίων» νοείται ο ιδιοκτήτης της μονάδας ανακύκλωσης πλοίων, οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η ευθύνη της δραστηριότητας ανακύκλωσης πλοίων από τον ιδιοκτήτη της μονάδας ανακύκλωσης πλοίων ως «σχέδιο ανακύκλωσης πλοίου» νοείται σχέδιο το οποίο εκπονεί ο φορέας εκμετάλλευσης της μονάδας ανακύκλωσης πλοίων για κάθε πλοίο για το οποίο του έχει ανατεθεί η ευθύνη ανακύκλωσης, λαμβανομένων υπόψη των συναφών κατευθυντηρίων γραμμών και ψηφισμάτων του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΙΜΟ)² ως «σχέδιο μονάδας ανακύκλωσης πλοίων» νοείται

σχέδιο το οποίο εκπονεί ο φορέας εκμετάλλευσης της μονάδας ανακύκλωσης πλοίων, εγκρίνεται από το διοικητικό συμβούλιο ή τον ενδεδειγμένο διευθυντικό φορέα της εταιρείας ανακύκλωσης πλοίων, περιγράφει τις λειτουργικές διαδικασίες που αφορούν την ανακύκλωση πλοίων στη μονάδα ανακύκλωσης πλοίων και καλύπτει, συγκεκριμένα, την ασφάλεια και την εκπαίδευση των εργαζομένων, την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, τα καθήκοντα και τις ευθύνες του προσωπικού, την ετοιμότητα και την αντίδραση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και τα συστήματα παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και τήρησης αρχείων, λαμβανομένων υπόψη των συναφών κατευθυντηρίων γραμμών και ψηφισμάτων του ΔΝΟ· ως «ασφαλής προς εργασία σε υψηλές θερμοκρασίες» νοείται ένας χώρος που πληροί

2. Annex 2, Resolution MEPC.196(62) adopted on 15 July 2011, Guidelines for the Development of the Ship Recycling Plan. Resolution MEPC.223(64), adopted on 5 October 2012, 2012 Guidelines for the Inspection of Ships under the Hong Kong Convention. Annex 2, Resolution MEPC.210(63), adopted on 2 March 2012, 2012 Guidelines for Safe and Environmentally Sound Ship Recycling. Annex 17, Resolution MEPC.269(68) (adopted on 15 May 2015), 2015 Guidelines for the Development of the Inventory of Hazardous Materials. IMO, International Conference on the Safe and Environmentally Sound Recycling of Ships, agenda item 8, SR/CONF/45 19 May 2009, Adoption of the Final Act and any instruments, Recommendations and Resolutions resulting from the work of the Conference, Hong Kong International Convention for the Safe and Environmentally Sound Recycling of Ships, 2009.

τα ακόλουθα κριτήρια: υπάρχει ασφαλής μη εκρηκτική κατάσταση, οι υφιστάμενες ατμοσφαιρικές συνθήκες δεν μεταβάλλονται ως αποτέλεσμα των εργασιών σε υψηλές θερμοκρασίες, όλοι οι παρακείμενοι χώροι έχουν καθαριστεί, αδρανοποιηθεί, ή έχουν τύχει επαρκούς επεξεργασίας, ώστε να αποφεύγεται η διάδοση της πυρκαγιάς ως «δήλωση ολοκλήρωσης» νοείται η δήλωση που εκδίδει ο φορέας εκμετάλλευσης της μονάδας ανακύκλωσης πλοίων, με την οποία βεβαιώνεται ότι η ανακύκλωση του πλοίου έχει ολοκληρωθεί σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό ως «πιστοποιητικό καταλόγου» νοείται πιστοποιητικό συγκεκριμένο για κάθε πλοίο το οποίο εκδίδεται για τα πλοία που φέρουν τη σημαία κράτους μέλους ως «πιστοποιητικό καταλληλότητας προς ανακύκλωση» νοείται το πιστοποιητικό, συγκεκριμένο για κάθε πλοίο, το οποίο εκδίδεται για τα πλοία που φέρουν τη σημαία κράτους μέλους, συνοδεύεται από κατάλογο επικίνδυνων υλικών και

το εγκεκριμένο σχέδιο ανακύκλωσης πλοίου ως «τόνοι εκτόπισματος άφορτου πλοίου (LDT)» νοείται το εκτόπισμα πλοίου σε τόνους άνευ φορτίου, καυσίμων, λιπαντελαίων στις δεξαμενές, θαλασσέρματος, πόσιμου και τροφοδοτικού ύδατος, αναλώσιμων υλικών, επιβατών και πληρώματος με τις αποσκευές τους, οι LDT είναι το συνολικό εκτόπισμα του κύτους, της δομικής κατασκευής, του μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και των εξαρτημάτων του πλοίου.

Ειδικότερα, πριν από την ανακύκλωση ενός πλοίου, καταρτίζεται το Σχέδιο Ανακύκλωσης Πλοίου, το οποίο αφορά το συγκεκριμένο πλοίο, από τον φορέα εκμετάλλευσης της μονάδας ανακύκλωσης πλοίων, σύμφωνα με τις συναφείς διατάξεις της σύμβασης του Χονγκ Κονγκ και λαμβανομένων υπόψη των γενικών κατευθυντηρίων γραμμών του ΔΝΟ και των πληροφοριών που θα δώσει ο πλοιοκτήτης (ημερομηνία νηολόγησης του πλοίου στη σημαία του κράτους, αριθμό ΔΝΟ, όνομα/είδος πλοίου, βασικά χα-

ρακτηριστικά, LDT, κτλ). Το παραπάνω Σχέδιο διευκρινίζει αν και σε ποιο βαθμό οι προπαρασκευαστικές εργασίες πραγματοποιούνται σε χώρο διαφορετικό της μονάδας ανακύκλωσης πλοίων, το συνοπτικό σχέδιο για την άφιξη και την ασφαλή τοποθέτηση του πλοίου, πληροφορίες σχετικά με την ασφάλεια για εργασία σε υψηλές θερμοκρασίες, το είδος και την ποσότητα των επικίνδυνων υλικών και αποβλήτων που προκύπτουν από την ανακύκλωση του συγκεκριμένου πλοίου, πώς οι μονάδες θα επεξεργαστούν τα απόβλητα. Το Σχέδιο Ανακύκλωσης Πλοίου εγκρίνεται σιωπηρά ή ρητά από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κράτους στο οποίο βρίσκεται η μονάδα ανακύκλωσης του πλοίου κατά περίπτωση.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της αρχικής ή περιοδικής επιθεώρησης η υπηρεσία ή ένας αναγνωρισμένος οργανισμός εξουσιοδοτημένος από αυτήν εκδίδει πιστοποιητικό καταλόγου, το οποίο επικυρώνεται κατόπιν αιτήματος του πλοιοκτήτη είτε από υπηρεσία είτε από αναγνωρισμένο οργανισμό. Το πιστοποιητικό καταλληλότητας προς ανακύκλωση εκδίδεται από την υπηρεσία ή από αναγνωρισμένο οργανισμό και παύει να ισχύει αν η κατάσταση του πλοίου δεν αντιστοιχεί ουσιαστικά στα χαρακτηριστικά του πιστοποιητικού καταλόγου³.

Προκειμένου να τεθεί στον Ευρωπαϊκό κατάλογο, η μονάδα ανακύκλωσης πλοίων πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της σύμβασης

3. «...5.13.Πριν τη χορήγηση της άδειας απόπλου για ανακύκλωση, σε πλοίο ελληνικής σημαίας ή σημαίας οποιουδήποτε Κράτους Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Λιμενική Αρχή ελέγχει ότι το πλοίο διαθέτει, μεταξύ άλλων, εν ισχύ πιστοποιητικό καταλληλότητας προς ανα-

Χονγκ Κονγκ και των συναφών κατευθυντηρίων του ΔΝΟ, της ΔΟΕ, της σύμβασης της Βασιλείας και της σύμβασης της Στοκχόλμης για τους έμμοιους οργανικούς ρύπους, καθώς και άλλων διεθνών κατευθυντηρίων γραμμών⁴: α) να εξουσιοδοτηθεί από τις αρμόδιες αρχές για τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων ανακύκλωσης πλοίων, β) να έχει σχεδιαστεί, κατασκευαστεί και να λειτουργεί με ασφαλή και φιλικό τρόπο προς το περιβάλλον, γ) να λειτουργεί από κατασκευασμένες δομές, δ) να θεσπίζει συστήματα διαχείρισης και παρακολούθησης, διαδικασίες και τεχνικές με σκοπό την πρόληψη, μείωση, ελαχιστοποίηση και εξάλειψη των κινδύνων για την υγεία των ενδιαφερομένων εργαζομένων και για τον πληθυσμό κοντά στη μονάδα ανακύκλωσης πλοίων και των δυσμενών για το περιβάλλον επιπτώσεων από την ανακύκλωση πλοίων, ε) να καταρτίζει σχέδιο μονάδας ανακύκλωσης πλοίων, στ) να προλαμβάνει τις δυσμενείς επιπτώσεις για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της απόδειξης του ελέγχου διαρροών, ιδίως σε διαπαλιρωτικές ζώνες, ζ) να εξασφαλίζει ασφαλή και φιλική προς το περιβάλλον διαχείριση και αποθήκευση επικίνδυνων υλικών και αποβλήτων (μεταξύ άλλων, τον περιορισμό όλων των επικίνδυνων ουσιών επί του πλοίου καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανακύκλωσης, ώστε να προλαμβάνεται οποιαδήποτε αποδέσμευση των υλικών αυτών στο περιβάλλον και να καταγράφονται όλα τα απόβλητα που προκύπτουν από τη διαδικασία ανακύκλωσης, οι ποσότητές τους και η μεταφορά τους σε μονάδες διαχείρισης αποβλήτων), η) να καταρτίζει και να τηρεί σχέδιο ετοιμότητας και αντίδρασης σε

περίπτωση έκτακτης ανάγκης, θ) να μεριμνά για την ασφάλεια και την εκπαίδευση των εργαζομένων, ι) να τηρεί μητρώα σχετικά με τα συμβάντα, τα ατυχήματα και να τα αναφέρει εφόσον ζητείται από τις αρχές.

Αδειοδότηση των μονάδων ανακύκλωσης πλοίων που βρίσκονται στα κράτη μέλη: οι αρμόδιες αρχές χορηγούν άδεια ανακύκλωσης πλοίων σε μονάδες που βρίσκονται στην επικράτειά τους και συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του ευρωπαϊκού Κανονισμού.

Τα κράτη-μέλη καταρτίζουν και ενημερώνουν τον κατάλογο των μονάδων ανακύκλωσης πλοίων στις οποίες έχουν χορηγήσει άδεια⁵, ο οποίος κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στην περίπτωση που μία μονάδα ανακύκλωσης πλοίων δεν πληροί τις απαιτήσεις του Κανονισμού, το κράτος-μέλος στο οποίο βρίσκεται η εν λόγω μονάδα αναστέλλει και αποσύρει την άδεια που της έχει χορηγήσει ή απαιτεί από την εταιρεία ανακύκλωσης διορθωτικές δράσεις.

Μονάδες ανακύκλωσης πλοίων που βρίσκονται σε Τρίτη χώρα: Οι εταιρείες ανακύκλωσης πλοίων που έχουν στην ιδιοκτησία τους εγκαταστάσεις ανακύκλωσης πλοίων σε Τρίτη χώρα και επιθυμούν να ανακυκλώνουν πλοία που φέρουν σημαία κράτους μέλους υποβάλλουν στην Επιτροπή αίτηση για την εγγραφή της συγκεκριμένης μονάδας ανακύκλωσης πλοίων στον ευρωπαϊκό κατάλογο, η οποία συνοδεύεται από αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία η συγκεκριμένη μονάδα συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που ορίζει ο ευρωπαϊκός Κανονισμός.

κύκλωση. Σε διαφορετική περίπτωση, δεν θα επιτρέπεται ο απόπλους του προς ανακύκλωση πλοίου (ανεξαρτήτως του αν κινείται ή ρυμουλκείται)...». «...8.1. Αρμόδιες για τον έλεγχο και τη συμμόρφωση όλων των υπόχρεων πλοίων με τις απαιτήσεις του εν θέματι Κανονισμού είναι οι κατά τόπους Λιμενικές Αρχές της Χώρας και οι έδρες των Ναυπλιακών Ακολουθών...». «...8.6. Αποφάσεις επιβολής προστίμων κοινοποιούνται στη Διεύθυνση Προστασίας Θαλασσιού Περιβάλλοντος (ΔΙΠΘΑΠ) του ΥΝΑΝΠ, στην Αρχή της σημαίας του πλοίου και στον Αναγνωρισμένο Οργανισμό που έχει εκδώσει τα σχετικά έγγραφα/πιστοποιητικά. Οποιαδήποτε παράβαση βεβαιώνεται κατά των υπαίτιων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο π.δ. 55/98 (Α' 58), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει...». 8.6. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, αρ.πρωτ. 2263.4-1/45983/2020, «Εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 1257/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20^{ης} Νοεμβρίου 2013 για την ανακύκλωση πλοίων και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 1013/2006 και της Οδηγίας 2009/16/ΕΚ». 4. European Maritime Safety Agency Guidance on the Inventory of Hazardous Materials. 5. Ο Ευρωπαϊκός Κατάλογος δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στον διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής και χωρίζεται σε δύο επιμέρους καταλόγους που αναφέρουν τις μονάδες ανακύκλωσης πλοίων εντός της Ένωσης και τις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης σε τρίτες χώρες.